

Beszámoló

a Nemzeti Kulturális Alap 2020. évi
„Levéltári évkönyvek és forráskiadványok megjelentetése”
pályázat teljesítéséről
(204188/00622.)

- **Támogatás**

A pályázat keretében a Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár 673.155 forint vissza nem térítendő támogatást *A Tanácsköztársaság és Rott Nándor püspöksége* munkacímű tanulmánykötet megjelentetésére.

- **Pályázat teljesítése**

Az elnyert pályázati támogatás révén, a tavaszi vírushelyzet miatt terveinkhez képest jelentős csúszással 2020 októberének legelején került sor a vállalt feladat teljesítésére. A kötet végül *Rott Nándor és kora. A katolikus egyház 1918–1919-ben Tanácsköztársaság és a veszprémi püspökség a két világháború között* címen jelent meg, *A veszprémi egyházmegye múltjából* című könyvsorozatunk 36. tagjaként. A nyomdai munkálatokat a veszprémi OOK-Press Nyomda végezte. A támogatási szerződésben előírt 1 db példányt a nyomdából való megérkezést követően korábban beküldtük.

Most megjelenő tanulmánykötetünk két részből áll: a kiadvány két, általunk szervezett, 2019-ben tartott konferencia tanulmányait tartalmazza. Az első, nagyobb blokk a Tanácsköztársaságnak a hazai római katolikus egyházmegyékre gyakorolt hatását vizsgálja. A 1919-es kommün eseményeit az egyes egyházmegyékben bekövetkezett események szintjén („alulnézetből”) kevésbé vizsgálta eddig a történettudomány és az egyháztörténet-írás. A tanulmányokkal tehát szándékaink szerint azt a területet kívánjuk górcső alá vonni: hogyan befolyásolta a kommün a papság és a hívek életét, hogyan reagált az egyes egyházmegyék egyházkormányzata a Tanácsköztársaság által hozott rendelkezésekre, és több egyházmegye plébániáinak vonatkozásában a szerzők a *historia domusokat*, mint eddig kevésbé kutatott forrásokat is bevonták a történeti kutatásba.

A kötet második felének célja annak bemutatása, hogy az első világháborút és az azt követő zűrzavaros évek időszakától kezdődően hogyan bontakozott ki a trianoni Magyarországon, azon belül is a veszprémi egyházmegyében a katolikus reneszánsz. A korszakot egyetlen püspök: Rott Nándor időszaka öleli fel, aki 1917 első felében került a királynék városába, s az első bécsi döntést követő esztendő elején hunyt el. A tanulmányok szerzői azt járták körül írásaikkal, hogy miként helyezte Rott új alapra a püspöki uradalom működését az 1920-as évektől kezdődően, hogy aztán az egyházmegyék között szinte példátlan módon a veszprémi prosperáljon a második világháború megelőzően. A püspök időszakában zajlott le az 1917-es kánonjogi kódex rendelkezéseinek megfelelően az egyházközségek megalakulása, és ezáltal a hívek bevonása az egyházkormányzat helyi szintjébe. A püspök nevéhez fűződik az ún. „rétegpasztoráció” megvalósítása, aminek érdekében új plébániákat alapított a Balaton partján és az egyházmegye ipari körzeteiben. A jövedelmező gazdaság és a megélénkülő hitélet kapcsán számos új templom építésére is sor került, ezek közös jellemzőit építészeti tárja fel. Az egyházmegye irányításában pedig mind nagyobb szerephez jutottak azok a korábban külföldön, így Rómában vagy ausztriai egyetemeken hallgató papnövendékek, akik itt szerzett, más perspektívájú tapasztalataikkal az egyházkormányzat folytonosságát biztosították az 1940-es évek négy püspöke és a rezsimváltás időszakában.

Támogatásukat ezúton is tisztelettel köszönjük!

Veszprém, 2020. október 19.

Nyilatkozat

Alulírott Dr. Karlinszky Balázs igazgató ezúton nyilatkozom arról, hogy az NKA Közgyűjteményi Kollégiuma „Levéltári évkönyvek és forráskiadványok közzététele” című, 204188/00622. sz. pályázatunk elszámolásához legalább 60 példány erejéig gondoskodtunk elkészült kiadványunk eljuttatásáról a szakmai társintézményekbe, illetve a hasznosulás helye (város, megye) szerinti könyvtárakba.

Dr. Karlinszky Balázs
igazgató
Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár

Veszprém, 2020. október 19.

